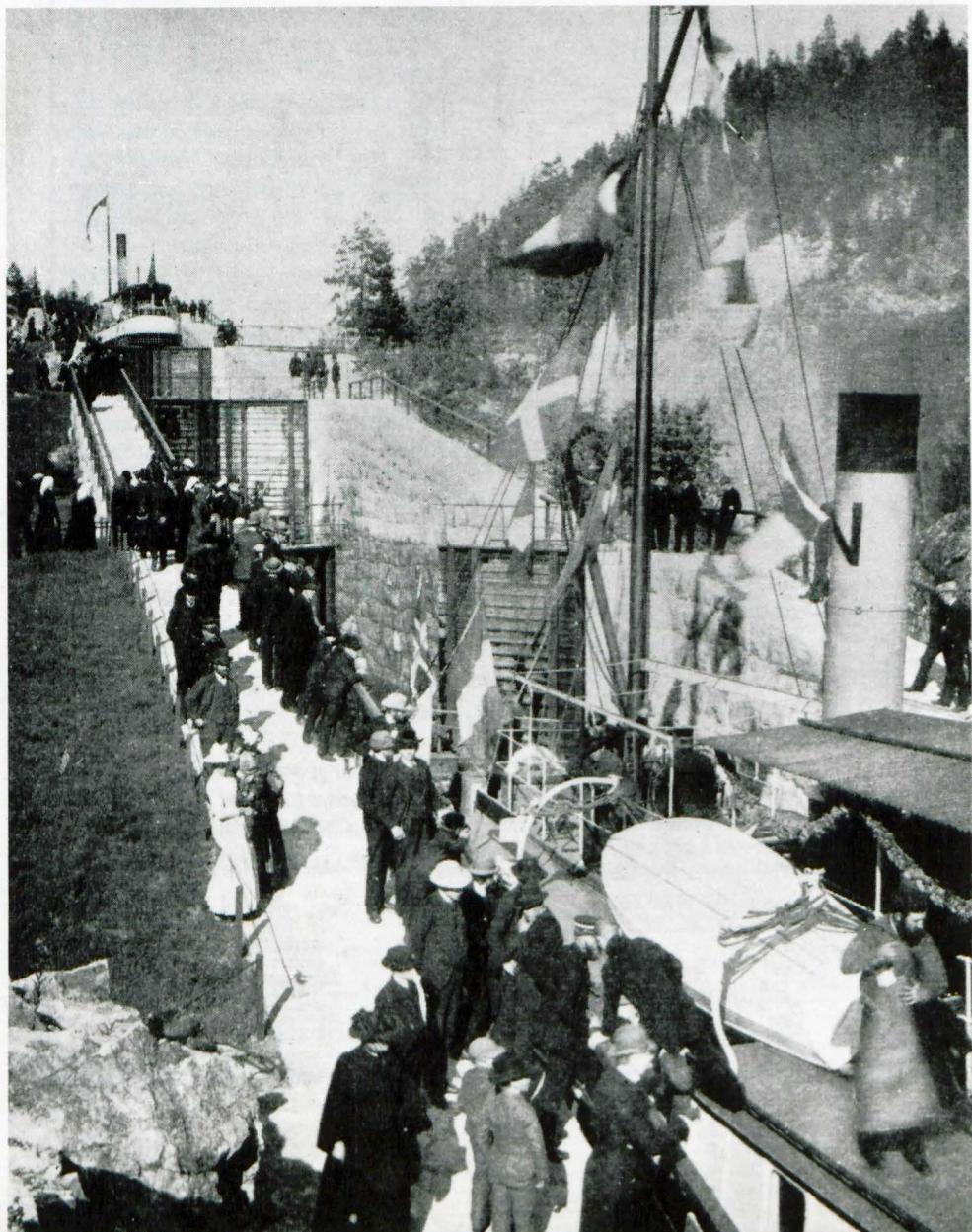

SLUSEGLØTT

Nr. 1 - 1987 3. årg. Medlemsblad for Telemarkkanalenes Venner

Innkallingen til årsmøtet med årsberetning se side 3

Årsmelding 1986 for Telemarkkanalenes Venner.

1.0. Styret:

Kjell Dahl, formann
Ellen de Vibe, viceformann
Aina Hellstedt, sekretær
Reidar Jنسen, kst. kasserer
Halvor Landsverk, styremedlem
Øivind Bekkevold, styremedlem
Vidar Edvardsen og Reidar Jنسen, varamenn

1.1. Komiteformenn:

Teknisk komite: Tore Kvaale
Vernekomite: Vidar Edvardsen
Markedsføringskomite: Gerh. Hedlund
Historiekomite: Halvor Landsverk
Slusegløtt, Per Svein Bratsberg

2.0. Møtevirksomhet, Styret:

Det har vært avholdt 4 styremøter, et 5te i forbindelse med tillyst medlemsmøte på Dalen måtte avlyses.

2.1. Medlemsmøte:

Det ble lagt opp program for weekendtur og retur med overnatting på Bandak Hotel, styremøte og medlemsmøte, og underholdningsposter etter sommersesongslutt. Det hele ble avlyst grunnet svak tilslutning.

3.0. Medlemsvervning:

Denne har vært overlatt en mer oppsøkende personlig vervning blant styrets medlemmer. Vi er tomme for streamers og klebemerker, og har ikke gått til opptrykk av nye.

3.1. Antall medlemmer:

Privatmedlemmer	350	(+ 40)
Bedriftsmedlemmer	9	(samme som før)
Organisasj. medlemmer	12	(samme som før)

4.0. Teknisk komites årsrapport 1986:

Verksemda til Teknisk komite i 1986 har hovudsakleg dreia seg om restaurering av dampmaskin og lekter. Teknisk komite sytte også for at telefonautomatane ved Hogga og Vrangfoss sluser blei sett opp. Dette ser ut til å bli eit årvisst føretak.

Dampmaskina stod hjå Brdr. Sørensen vinteren 85/86. I denne perioden blei det gjort lite praktisk arbeid på maskina. Fyrst i slutten av juli blei arbeidet med restaurering sett i gang. Det blei lagt ned 343 arbeidstimar av kyndige personar. Vi vil gjerne nemne det omsorgsfulle arbeidet som blei utført av Brdr. Sørensen med å få maskina til å fungere, trass i at vår betalingsveve var svært begrensa. Gleda var difor stor når heile maskineriet sveiv då det blei prøvd med trykkluft. Langjordet, som har hatt maskina som arbeidsplass i mange år, var tilstades under prøva. Han kommenterte tørt at han kjente gikta kom att når han såg maskina sveiv.

Komitemedlemmane hadde seinare dugnad med å måle heile maskina med grunning og toppsjikt. Skipsmåling blei velvillig gitt oss av Jotun i Sandefjord. Kjelen og andre varme delar er nå svarte, medan alle kalde delar er grøne.

Det norske Veritas saman med Kjelekontrollen blei engasjert for å ta seg av tryggleiken når det gjeld trykkprøving av kjelen. Det er utført målinger av tjukkleiken på kjelen, og det syntes seg at rustangrep frå innsida har tæra mykje enkelte stader.

Me håpar nå at kjelen kan bli godkjend for eit lågare trykk enn opprinneleg, nemlig 4 bar.

Hos Brdr. Sørensen står maskina nå under åpen himmel, med pressenning over. Vi vil freista å få lagra ho under tak til lekteren er klar. Veit nokon om høveleg lokale, så kontakt oss!

Når det gjeld lekteren som maskina stod på, så har fylgjande skjedd: Knardalsstrand Slip & Mek. Verksted, som ga oss tilbod på restaurering av lekteren, har utført fyrste del av jobben. Rett før fellesferien blei lekteren slepa frå Løveid og slippssatt. Han stod og tørka i 3 veker. Etter ferien blei alt under vatnlinna gått over. Det inneber tetting, driving og utskifting av beslag og røte treverk.

Her finnast nemleg ein av dei få som framleis beherskar teknikken med driving eller tetting av slike trekonstruksjonar.

Innvendig treverk fekk god attest: Skikkeleg fagarbeid. Dekk og hytte står det derimot därleg til med. -

Det som står att før ein kan montere maskina på lekteren att, er å:

- 1) Legge nytt dekk.
- 2) Bygge opp att hytta i original utføring.

Lekteren overvintrar under gratis presenning frå Vetlesen, Hjellevatnet. Bryggeplass fekk vi av Kanalselskapet.

Om vi greier å finansiere prosjektet, kan lekteren vera ferdig restaurert sommaren -87. Det skulle difor vera sjansar for å kunne demonstrere maskina i sitt rette miljø når turistsesongen startar i 1988.

Vi vil nytte høvet til å takke bidragsytarane i 1986, og spesielt nevne Brdr: Sørensen, Jotun og Knardalsstrand Slip & Verft. Utan deira støtte og velvilje hadde vi ikkje kome langt.

Vi vil presisere at der framleis er stort behov for både økonomisk støtte og arbeidsinnsats.

4.1. Banegården:

Arbeidet med Banegården er fullført, og styret arbeider for tiden med salg av eiendommen. Inntil dette er iorden, er eiendommen bortleiet. Styret har bistand fra advokat Nils Juel i Ulefoss i forbindelse med salget.

4.2. Kartlegging:

Skikkelig kartlegging for privatbåt-trafikken, og turistkarter med ledsgagende informasjon har virket som "portåpner" til en mengde nytt informasjonsstoff i både innen- og utenlandske publikasjoner. Vi har i Telemarkkanalenes Venner vår rikelige andel i medvirkningen til at dette er kommet i stand.

4.3. Kanalutstilling og informasjon:

Kanalutstilling i Ulefoss er blitt en årlig gjentakelse. Den er betjent og yter god informasjon i sommersesongen. Tore Dale har sørget for beverting av besøkende, noe som er blitt en suksess.

4.4. Nye feriealternativer:

To gamle slusevokterboliger er ferdigrestaurert, og stilles til de ferierendes rådighet med "alt på plass", for ca 12 personer i hver. Den ene i Eidsfoss og den andre i Øvre Vrangfoss. Birger Bergland har vært fargekonsulent og Li Dahl har som interiørkonsulent sørget for det rette miljø.

4.5. D/S Innland:

Telemarkkanalenes Venner ser med stor spenning på det prosjektet som våre to medlemmer, Arvid Sten Kåsa og Nils Per Hovland har påtatt seg ved å føre D/S Innland tilbake til et nytt liv som passasjerbåt på Kanalen. Dette er et prosjekt i $4\frac{1}{2}$ - 5 millioners klassen, og TKV kan av gode grunner ikke la seg involvere økonomisk i et slikt kjempeprosjekt. Men som ledd i bevaringstanken må vi se positivt på enhver ide som kan bidra til at prosjektet skal lykkes.

5.0. Gaver og støtte:

Fra H.r. advokat Kjell Skjelbred har vi som gave mottatt en aksje i Skien-Telemarkens Damskibsaksjeselskab. Den er meget vakker og er nå rammet inn.

Fra Distriktenes Utbyggingsfond har vi mottatt tilskudd til planlegging med kr. 10.000.- (Regnskapsføres i 1987)

Fra Fortidsminneforeningen har vi mottatt kr. 20.000.- til istannsetting av mudringsapparatet.

Fra Fylkeskulturutvalget, v. fylkeskultursjef Aase Straume har vi mottatt kr. 10.000.- til istannsetting av maskinen.

5.1. Anskaffelser:

Til vårt arkiv har vi anskaffet et brukt stål-arkivskap. Det vil få sin plass i kjelleren under Telemarkkreiser i Hjellen.

Vi har anskaffet og tatt i bruk nye brevark og konvolutter.

Ved Gerhard Hedlunds hjelp har vi anskaffet 10 originaltrykk, xylografier fra Skillingsmagazinet fra anleggsarbeidet ved Kanalen. Såvel aksjen som xylografiene vil komme til å pryde veggene i styrets fremtidige møtelokale.

5.2. Intern informasjon:

Slusegløtt er utkommet med 4 nr. i 1986. For å oppnå en bedre regularitet i utsendelsen, har Per Svein Bratsberg påtatt seg utgivelse uavhengig av Tele-Vern.

6.0. Etterskrift av formannen, Kjell Dahl:

Ser en på utviklingen i året som er gått, gir det gode grunner til optimisme - heter det i de fleste årsmeldinger. Det er gledelig å slå fast at det også gjelder Telemarkkanalenes Venner.

Men det er ennå lang vei frem til heldekning av vår tredelte formålpрагraf!

Det er ved mange instansers felles anstrengelser gjort klart at bevisst markedsføring av det helt unike anlegget gir resultater. Og mange av anstrengelsene kan tilbakeføres til slik uegennyttig og ideell innsats som TKV er tuftet på. Men der må vi ikke bli stående! Nå må det arbeides bevisst mot en helhetsløsning og en rolledeeling innenfor denne helheten.

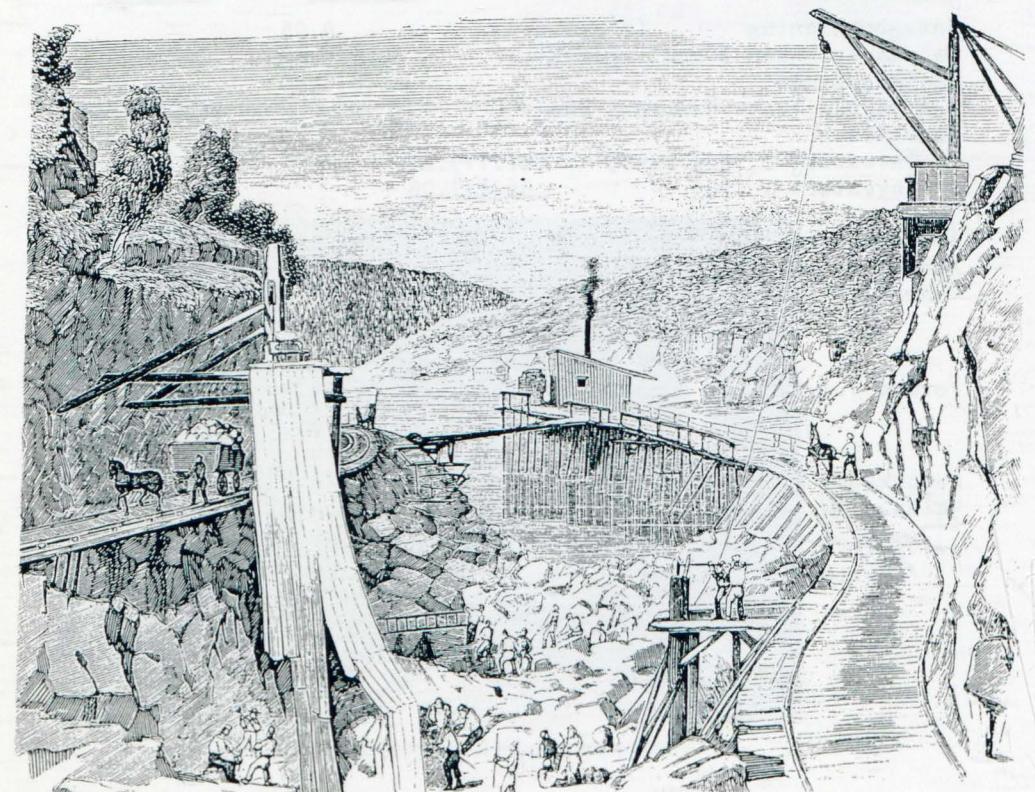
Det blir mer enn noensinne bruk for den enkeltes idealisme og egeninnsats, bare mer strukturer og tilpasset helheten.

Tydeligst viser dette seg nødvendig hva angår det tekniske anlegg med alle sine installasjoner, kanalens egne trafikkbåter, og sist men ikke minst de mange serviceinstanser som etterhvert vil gro opp i ly av en oppblomstring av trafikken. Vi må ikke risikere en døgnfluepreget kioskflora og lettvintrøsninger som distanserer seg fra granittarbeide og praktfull natur. At plastalderens fartsstripes preger den private lystbåttrafikk må ikke forlede oss til å tro at vi tjener kanalens fremtid ved å slippe løstiviltilstander langs breddene.

Midt i den barske kampen om økonomiske midler kan det synes utdig med så raffinerte tanker, men trafikken er raskt økende, og det er allerede grunn til å understreke arbeidet for vern av minnesmerker, natur- og kulturverdier som ligger til vassdraget og er knyttet til driften av kanalen, for å sitere fra vår formålpрагraf.

En helhetsplan savnes også fra de bevilgende myndigheter. En fristes til å si som fiskeren som satt med tommelen i hullet på prammen, - da det plutselig sprang lekk et nytt sted: "Jeg har da to tommeler, jeg!" Ingen tør tenke seg tanken på en løs bordgang - - -.

Det er vår forenings oppgave å være pådriver i mange ulike tiltak som kan virke befordrende av våre formål. Så det må være oss tilgitt å ta del i gleden over en stadig voksende interesse for, og derav følgende øket trafikk på Kanalene i siste sommer.

B U D S J E T T 1987

TELEMARKKANALENES VENNER

Sammendrag av regnskap for 1986.

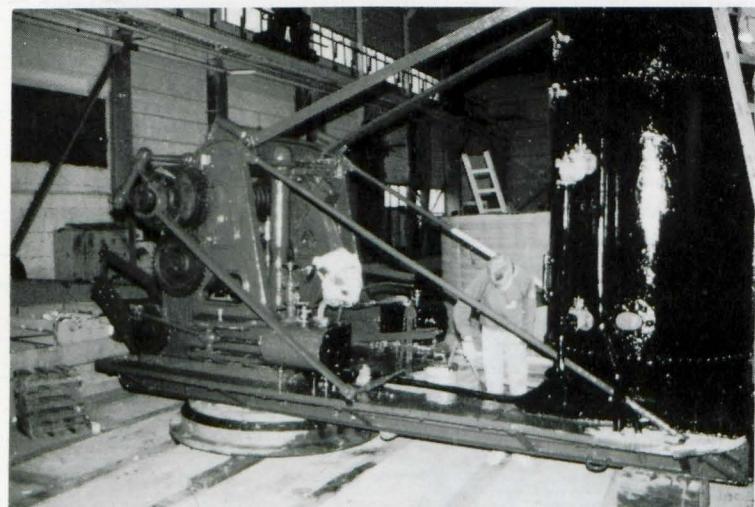
<u>Taps- og vinningskonto.</u>	<u>Inntekt</u>	<u>Utgift</u>
Medlemskontingent	20.000.-	
Omkostningskonto		9.178.-
Kjøp/salg trykksaker, bilder etc.		3.-
Mudderapparat	15.000.-	
Renteinntekt	2.036.62	
"Slusegløtt"		11.634.50
Bidrag	250.-	
Overskudd		16.471.12
	<hr/> 37.286.62	<hr/> 37.286.62
<u>Balansekonto</u>	<u>Aktiva</u>	<u>Passiva</u>
Kassabeholdning	8.95	
Telemarksbanken 3 mnd. sparekto	38.621.92	
Postgirokonto	4.076.40	
Den Norske Stats Husbank, lån		250.000.-
Banegården		
Investert i 1984 og 85	247.119.21	
Investert i 1986	<u>86.447.06</u>	
	<hr/> 333.566.27	
Frimerkebeholdning	13.486.20	
Formue 1.1.1986		123.288.62
Overskudd 1986		16.471.12
	<hr/> 389.759.74	<hr/> 389.759.74
Formue 1.1.1987		139.759.74

Regnskapet er revidert og funnet i orden.

Skien, 9.2.87.
Svenn M. Lille
Revisor

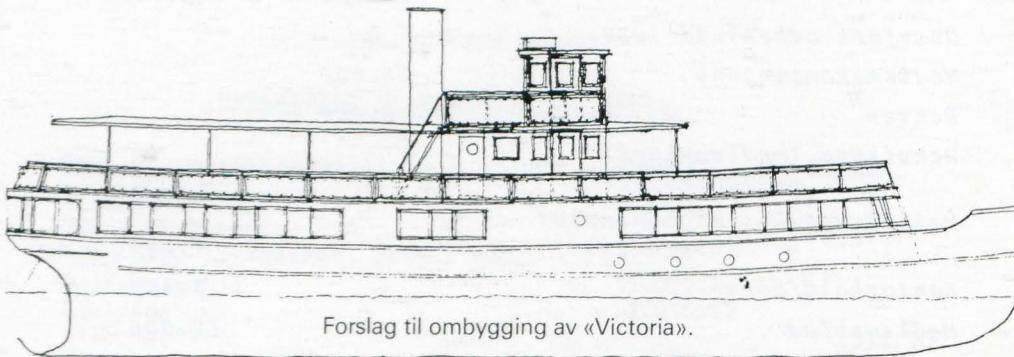
	<u>INNTEKTER</u>	<u>UTGIFTER</u>
Overført overskudd 1986		0
Medlemskontingent		35.000
Renter		2.000
Rekvista (medlemskort/vervebrosjyre)		5.000
Møtevirksomhet (medlemsmøte/styremøter)		4.500
Kontorhold/porto		3.500
Medlemsblad		12.000
Medlemsvervning (utstillinger/annonsering o.l.)		7.000
Reisevirksomhet		3.000
Diverse		2.000
	<hr/> 37.000	<hr/> 37.000

Banegården, mudderapparat er holdt utenfor.

Dugnad på dampmaskinen til mudderapparatet.

M/S «Victoria» bygges om

Forslag til ombygging av «Victoria».

Det foreligger konkrete planer om å bygge om passasjerbåten M/S «Victoria» som trafikkerer strekningen Skien-Dalen. Hvis alt går etter planen vil ombyggingsarbeidene gjøres i vinter, slik at «Victoria» kan presenteres i ny stand til sommersesongen tar til.

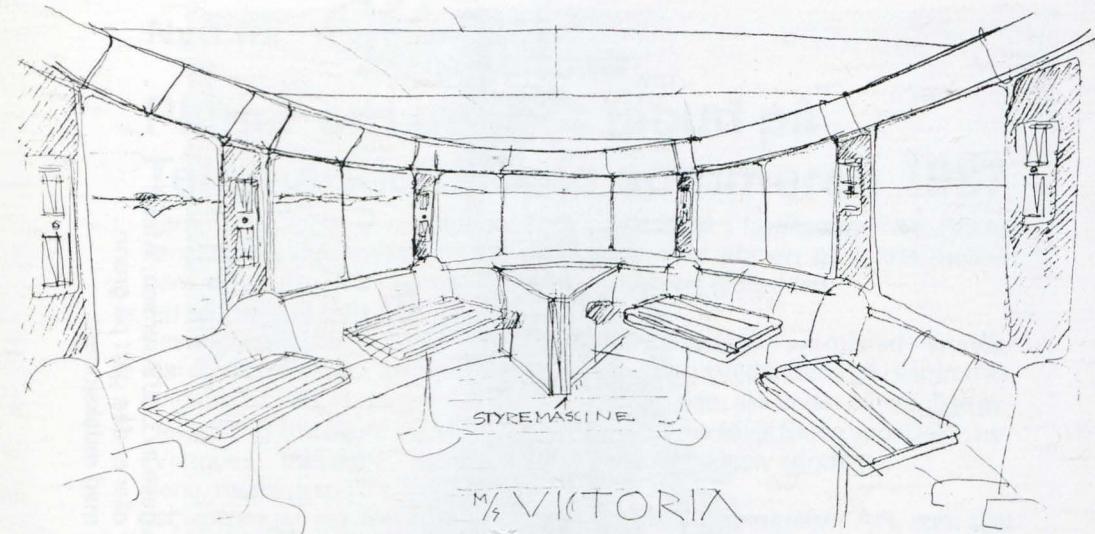
Formannen i styret i A/S Turisttrafikk, Fredrik Høyler, bekrefter at planene er klare. Først må det foretas krengningsprøver for å finne ut om båtens stabilitet tillater en slik ombygging, dessuten vil ombyggingen koste omkring en million kroner. Høyler håper imidlertid at Skipskontrollen vil kunne godkjenne skipets stabilitet og dessuten at finansieringen kan la seg løse. Vi har søkt Distriktenes Utbyggingsfond om midler, og fra administrasjonen i DU har vi fått positive signaler tilbake.

Planene som foreligger vil utvide salongkapasiteten betraktelig. Mens det i dag er ca. 80 sitteplasser i salongen, vil man med en ombygging som foreslått få 130 sitteplasser, 70 foran og 60 akter. Dette blir mulig ved at man tar bort et skott i akterenden, og likeledes at det gjøres mindre forandringer foran.

Styreformannen understreker at det er avhengig av at båten har stabilitet nok. Det kan først måles når «Victoria» kommer til verkstedet og man får av det gamle styrhuset. Styrhuset som er av tre er forøvrig moden for utskifting. Planene går videre ut på at det skal bygges nytt styrhus av aluminium over det nåværende styrhuset med et rom av aluminium under.

Dersom stabiliteten ikke tillater det, vil aluminiumsstyrhuset bli satt der det gamle nå står. Videre er det meningen å lage en gammel skorstein av aluminium der den gamle nå står. Det foreligger to alternativer når det gjelder aluminiumsrommet der nåværende styrhus står. Det ene alternativet er å flytte toalettene som nå er på salongdekket opp i det rommet, og så lage en kiosk nede. Det blir ganske sikkert det dyreste alternativet, samtidig som det utvilsomt vil ta mest stabilitet fra båten. Det andre alternativet er å la toalettene fortsatt være på salongdekket, og istedet bygge en kiosk i aluminiumsrommet.

- Jeg personlig er mest stemt for det siste, sier Høyler, og legger til: - Der-

Forslag til ny innredning akter.

med får man en kiosk oppe slik at de som sitter på soldekket slipper å gå ned for å kjøpe is, brus osv.

Videre er det planer om å lage tremråmmer rundt alle vinduene for utseendes skyld, men om det blir en realitet vil tiden vise. Det har videre vært snakket om å legge maljet presentningsduk langs rekken for at skipet skal få eldre preg.

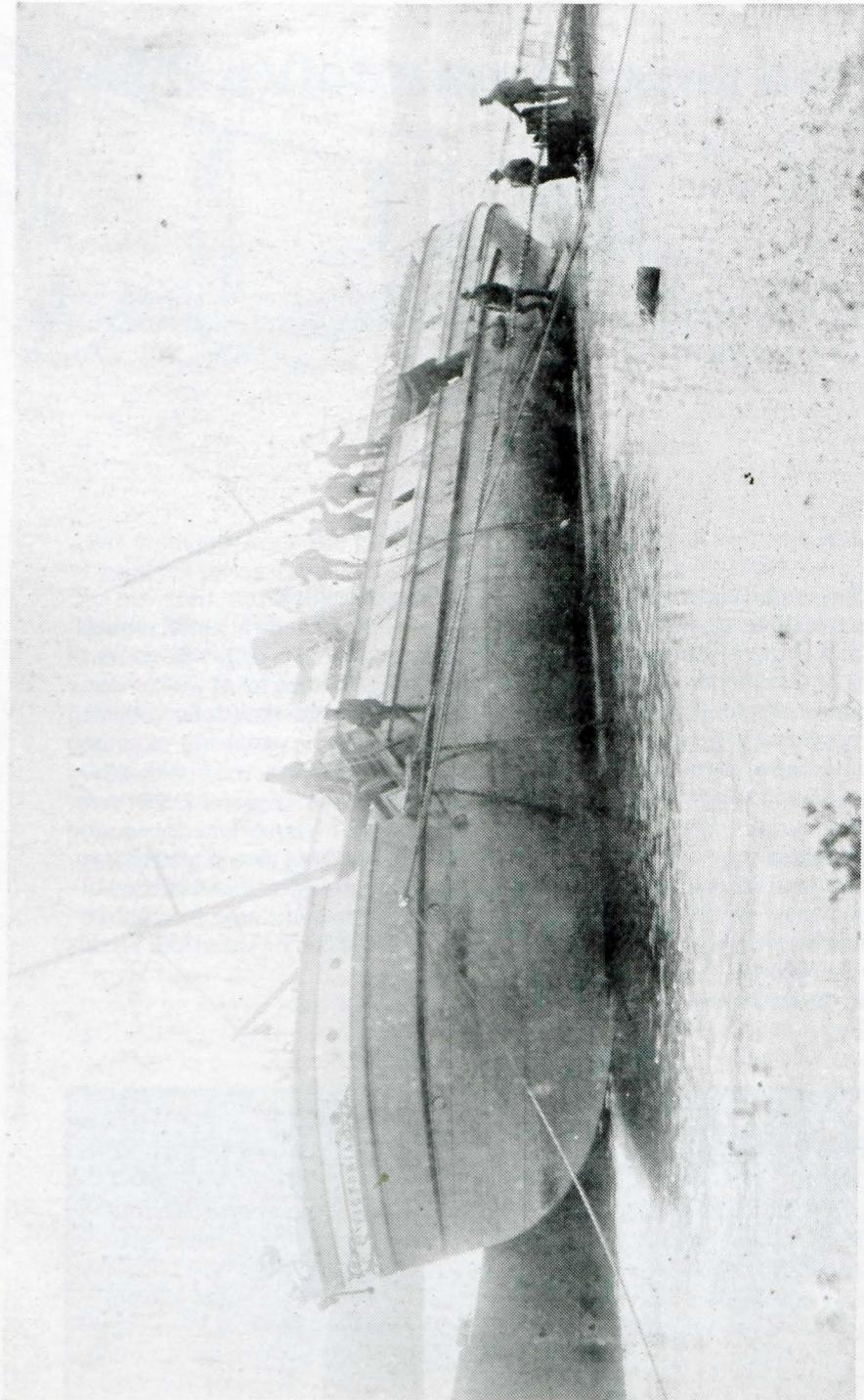
Fredrik Høyler forteller at teknisk sjef i Larvik Line, Hans Edv. Berg og deres interiørarkitekt Claus Horn har vært behjelplig og kommet med forslag til endringer og ombygging av båten.

Rekordtrafikk

I fjor var det rekordtrafikk. Vi økte billettsinntektene fra 670.000 kroner til 1,1 million til tross for at «Vildanden» også seilte i juli måned. En vesentlig grunn til denne gledelige økningen har sammenheng med økt tilbud (seilte også på sondager), markedsføringen til Telemarkreiser og god TV-reklame. Hvis denne gledelige utviklingen fortsetter, bør trafikken underholde to båter, sier formannen i styret for A/S Turisttrafikk, Fredrik Høyler.

Kanalutstilling på Ulefoss

- Det skal bli kanalutstilling på Ulefoss også til sommeren. Fjorårets utstilling i Heisholts gård tett intil slusene ble en stor suksess med 8000-10.000 besøkende. I fjor kom utstillingen i gang på kort varsel. Denne gangen er det meningen å ha bedre tid på seg. Derfor foreslår rådmannen i Nome kommune at kultursekretæren som er i halv stilling engasjeres i tre måneder for å arbeide med utstillingen.

Dette bildet av «Victoria» som er i glass og ramme har TKV fått som gave av Carl Auensen, Åfoss. Men, hva forestiller bildet? Er det stoffing under båten som foregår eller er den gått på grunn . . . Er det noen av leserne som kjenner igjen situasjonen så ta kontakt med redaksjonen.

Nytt fra **Telemark**
REISER

Planer om utvidet tilbud på Telemarkkanalene sommeren 1987

Kommende sommer vil sesongen for kanalbåtene «Victoria» og «Vildanden» etter planen bli betydelig utvidet i forhold til siste år.

Sesongen skal etter planen starte 25. mai og gå fram til 31. august - en forlengelse på i alt 14 dager.

I lavsesong (mai/juni og august) vil «Victoria» trafikkere vassdragene alenè, med avgang fra Skien mandager, onsdager og fredager og ned igjen fra Dalen påfølgende dag.

Mandager vil båten gå til Kviteseid, mens Dalen i år vil få anløp onsdager og fredager.

Søndager i lavsesongen vil «Victoria» etter planen gå i rute mellom Skien og Notodden.

I høysesongen - juli måned - vil «Victoria» og «Vildanden» gå i samtrafikk på kanalen, slik at det blir daglige avganger fra såvel Skien som Dalen hele uken inklusiv søndager.

Det er Telemarkkreiser A/L som skal ivareta markedsføringen av kanalbåttilbuddet og som skal stå for billetsalg også kommende sommer.

Nytt rutebåt- tilbud på Nisser og Vråvatn

Fra og med 22/6 1987 vil veteranskipet M/S «Fram» trafikkere på Vråvatn og Nisser min. 3 dager ukentlig. M/S «Fram» er bygget i 1909, og er nå under restaurering og ombygging til passasjerskip. Båten vil kunne ta

opp til 90 passasjerer og har egen restaurant ombord.

D/S-M/S «Fram»

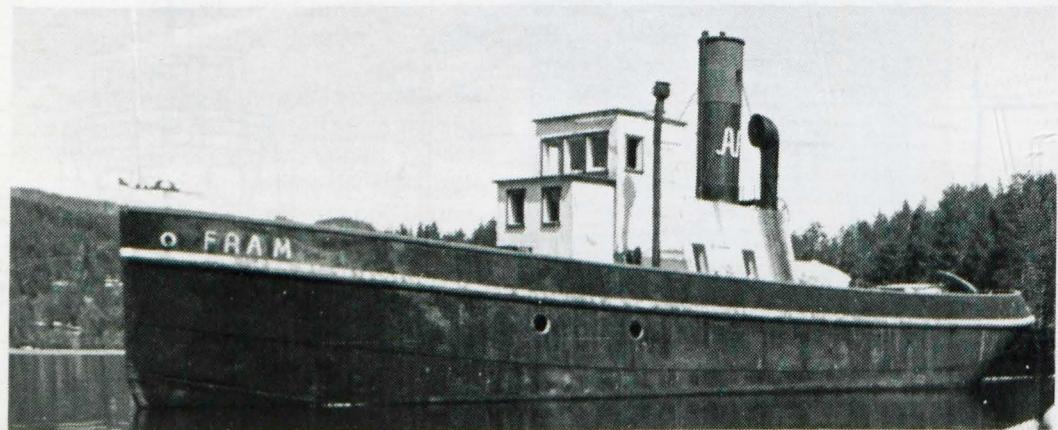
1909: Bygget i Fredrikstad av stål. 43,28 brutto registertonn. 62,2 fot lang; 14,7 fot bred og 6,2 fot dyp.

1909: Arendalsvassdragets fellesfløting.

1913: Diselmotor innsatt istedet for dampmaskin.

1970: Jacob J. Nordbø, Nissedal. Opplagt.

1986: Atter i fart.

Ekspedisjonsbygning. Fasade mot Hjellevannet.
(Arkitekt Haldor Børve, 1903).

Hjellebrygga

(Del av N. Hjellegate 18)

Hjellebrygga er utgangspunktet for «Victoria» som trafikkerer strekningen Skien-Dalen i sommersesongen. Tidligere år - og med høydepunkt omkring 1917 - var det betydelig trafikk av dampbåter ved denne brygga. En av de gamle båtene på vassdraget, «Dalen», tidligere «Lundetangen», ligger fortøyd ved Hjellebrygga og bør restaureres og settes inn i trafikk på kanalen.

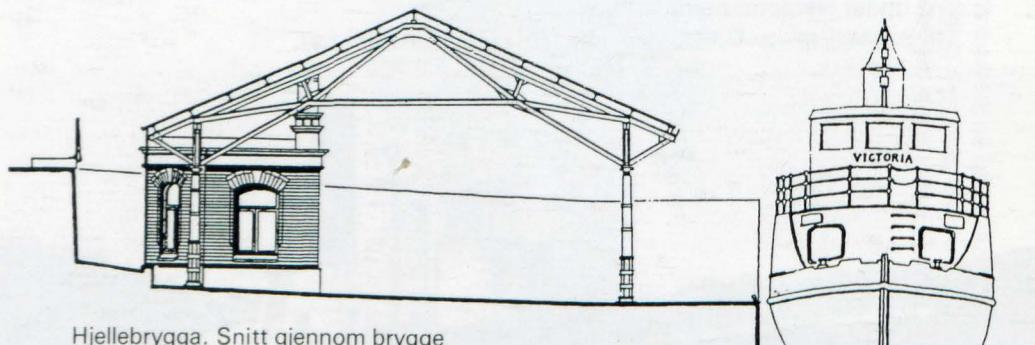
Selve bryggekonstruksjonen med flombrygge - fra århundreskifte - er i huggen sten.

På brygga ligger 2 åpne varehaller og den gamle ekspedisjonsbygningen. Disse ble tegnet av Porsgrunnsarkitekten Haldor Børve og oppført i 1903.

Varehallene

Takkonstruksjonen er utført i klinket ståltagverk med åser av stålprofiler og med galvaniserte bølgeblikkplater. Konstruksjonen står på søyler av støpjern. Søylene med kapitéler og overganger mellom søyle- og takkonstruksjon har interessante detaljeringer.

Bærefunksjonene er i god forfatning, men takplater, renner og nedløpsrør må skiftes og konstruksjonen skrapes (sandblåses) og males. No-

Hjellebrygga. Snitt gjennom brygge og varehall.
(Arkitekt Haldor Børve, 1903)

Verneplan for Telemarksvassdraget

Riksantikvaren har gitt muntlig tilslag om 70.000 kroner til en verne- og vedlikeholdsplan for Telemarkskanalene. Fra Norsk kulturråd håper fylkeskonservatoren å få 60.000 kroner.

Formålet med planen er å sikre kanalene som kulturminne og turistattraksjon. Prosjektansvarlig blir antakelig Telemark fylkeskommune i samarbeid med Kanalkontoret.

For de 130.000 kronene fra Riksantikvaren og Kulturrådet skal det engasjeres konsulenter til å ta seg av planarbeidet. Planen skal både omfatte miljøet på land og selve sluseanlegga. Tidligere er disse anlegg registrerte, nå skal de prioriteres etter den verneverdi de har.

Fylkeskonservatoren regner med at arbeidet kan komme i gang i februar/mars 1987 og at planen kan være klar i løpet av sommeren. Siden skal planen behandles i de aktuelle kommunene.

en skader på bærekonstruksjonen kan enkelt repareres.

Den andre varehallen bør «avkles» utvendig kleddning av bølgeblikk mot vannet, slik at konstruksjonen kommer frem. Bakre del av bygningen bør det finnes anvendelse for.

Ekspedisjonsbygningen

er bygget under den varehallen som ligger nærmest Skien sentrum, og har en meget spesiell utforming. Bygningen er oppført i glatt stein, murt i sprekk, med fundament, gesims og andre detaljer i pusset utførelse.

På grunn av setninger i bryggefundenet er det oppstått store skjevheter og sprekker i bygningen. Dersom bryggefundenene blir stabilisert, er det trolig mulig å rette opp bygningen noe. Uret som har sittet i kornen på gesimsen er fjernet. Et tilbygg til ekspedisjonsbygningen, utført i segmentblokker og pusset, bør rives.

Ekspedisjonen og varehallen som overbygger denne bør reguleres til spesialområde og restaureres.

Fra «Registreringsrapport, bygninger og anlegg, Telemark-kanalene», utarbeidet av Vidar Edvardsen/Jahn Juhansen.

Rapporten er å få kjøpt i fylkets bokhandlere.

Nomevatn

ble kunstig demmet opp ved kanalanlegget. Campingplass med badeplass i østenden. Nomevatn med Fækjane og Ajertangen (vestenfor) har variert og særpreget sumpvegetasjon, blandt annet en spesiell myr-furuskog. Området er vernet. Rasteplasser for en rekke arter andefugler på trekket, og forvrirg rike fuglebiotoper.

B

Returadr.:
TKV
Postboks 372
3701 SKIEN

Båtfarten på Vestfjelli (Skien - Dalen)

Her upp i Vestfjelli er so laga
at isen velle kån største plaga,
og slå'n er ingjen båneleik
når sjølve »Vrangfoss» han er for veik.

Ja natt å dag låg'dei braut å bala
og tenkte kuld'i ho skulle dala,
men koss dei bala, og koss dei braut
dei i kanalen då slutte laut.

Og no kanalen er heilt blokera
men bonderyggen er vant til bera,
og fire kronur på tunna er
det »dyridstilleg» ein fjellbu fær.

Ja stødt når fjarane tek til isa
so kjem ho att denne gamle visa,
at når det hardaste røyner på
so skal det gjerast ein bommert då.

No byrjar slaget på vestre vengjen
frå Tokkedalen og ned til »Strenge».
Å generalen bak fronten sit
og styrer slaget – det spørst om vit.

No skull'ein tru dei var sopass karar
at denne stubben dei lettvintr klarar,
men endå slompar det til slå klikk
då er vel det onder all kritikk.

Dei gamle skrymt som her uppe kavar
dei krek som lusi so fort det kravar.
Dei burde seljast som gamalt skrap
og Darre kauper alt filleskap.

Du fāfengt ser etter spytebakkar
det yr og krur utav kakerlakkar,
og golvet fløymer av tobakkspyt
so ut å lufte deg titt du lyt.

Å full musikk er det utum døri
der blektar sau og der rautar kjerri,
d'er lite mon i ha blanke sko
for dei bli lortute bāe two.

Slik kjem Telen til by'n um kvellen
ja so det luktar yv'heile Hjellen.
I byn må bonden kje lukte fjos
det snasar ille i bymann's nos.

Frå boka «Kvandagsliv i dei dagar»
Fra Samuel Nordskogs visur.
Utgjevar:
Styret for Kviteseid og Morgedal Folkebokssamling, 1977.